

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان تهران

معاونت آموزشی دانشگاه

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

فرم طرح درس پایه

همکار محترم

از آنجایی که فرآیند یاددهی- یادگیری پروسه ای است که رسیدن به اهداف آن بدون برنامه ریزی امکان پذیر نیست، لذا تدوین طرح درس در آغاز فرآیند آموزش (به عنوان نقشه و راهنمای تدریس برای مدرسین و دانشجویان)، ضروری بوده و به عنوان یکی از ابزارهای اصلی فعالیت آموزشی مدرسین مطرح می باشد. لذا خواهشمند است مدرسین محترم در تکمیل طرح درس نهایت دقت را مبذول فرمایند.

مشخصات درس و مدرس (تکمیل همه ی موارد این بند ضروری می باشد)

- عنوان درس : پرستاری اختلالات سلامت مادر و نوزاد
- نام و نام خانوادگی مدرس: دکتر رفعت بخت
- نام و نام خانوادگی مسئول درس: دکتر رفعت بخت
- نام و نام خانوادگی مدیر گروه: دکتر سودابه آقابابایی
- نوع و میزان واحد به تفکیک: نظری ۱/۵ واحد ، عملی واحد
- رشته و مقطع تحصیلی دانشجو: کارشناسی پرستاری
- زمان درس: نیمسال اول و دوم ۱۴۰۴-۱۴۰۵
- مکان آموزش : دانشکده پرستاری و مامایی

ردیف	تاریخ	سرفصل (عنوان)	اهداف رفتاری ^۱	حیطه یادگیر ^۲	روش تدریس ^۳	مدت زمان	وسایل کمک آموزشی	روش ارزشیابی ^۴
۱		خونریزیهای نیمه اول بارداری: سقط، حاملگی خارج رحمی	دانشجو پس از اتمام درس : ۱. علت خونریزیهای نیمه اول بارداری را به ترتیب شیوع ذکر نماید. ۲. سقط را تعریف کند (همچنین زودرس و دیررس) ۳. علل سقط را بیان نموده توضیح مختصری دهد. ۴. سرویکس نارسا را تعریف نماید. ۵. علل سرویکس نارسا را ذکر نماید. ۶. درمان آن را ذکر نماید. ۷. انواع سقط را ذکر نموده و توضیح دهد (تعریف، درمان و...) ۸. عوارض سقط فراموش شده را بیان کند. ۹. توجهات پرستاری سقط را بیان نماید. ۱۰. حاملگی نابجا را تعریف کند. ۱۱. انواع حاملگی نابجا را با ذکر شایعترین نوع آن نام ببرد. ۱۲. علل ایجاد EP را نام ببرد (با ذکر شایعترین). ۱۳. علائم EP را نام ببرد. ۱۴. چگونگی بررسی وجود هیپوولمی را توضیح دهد (۲ مورد گفته شده در کلاس). ۱۵. تستهای آزمایشگاهی در EP را نام برده توضیح مختصری دهد. ۱۶. تشخیصهای افتراقی EP را نام ببرد. ۱۷. درمان EP را بیان کند.	حیطه شناختی	سخنرانی، بحث کلاسی، استفاده از وسایل کمک آموزشی	۲ ساعت	کامپیوتر، ویدئوپروژکتور	پرسش و پاسخ کلاسی، کوئیز، آزمون پایان ترم

^۱ بمنظور نگارش اهداف رفتاری باید از افعالی استفاده شود که عینی و قابل اندازه گیری باشد. به عنوان مثال در حیطه cognition از افعالی مانند نام ببرد، توضیح دهد، مقایسه کند، تحلیل کند، برآورد کند و... در حیطه Attitude از افعالی مانند اعتقاد پیدا کند، بتواند متقاعد کند، همکاری نماید، تبلیغ کند و... و در حیطه Psychomotor از افعالی مانند بتواند تقلید کند، انجام دهد و... استفاده می شود.

^۲ با توجه به هدف آموزشی حیطه یادگیری در سطح cognition, attitude, psychomotor مشخص می شود.
^۳ روش تدریس متناسب با هدف آموزشی مانند سخنرانی، بحث گروهی، ایفای نقش، PBL و... انتخاب شود
^۴ در هر جلسه در صورت وجود ارزشیابی، نحوه انجام آن مشخص شود. مثل پرسش و پاسخ، کوئیز (MCQ یا تشریحی) و...

					۱۸. توجهات پرستاری در EP و کسی که متوتروکسات دریافت می نماید را بیان نماید.		
۲	-بیماری های تروفوبلاستیک حاملگی -خونریزی های نیمه دوم بارداری (دکلمان جفت، جفت سر راهی)	دانشجو پس از اتمام درس : ۱. تقسیم بندی بالینی بیماری های تروفوبلاستیک حاملگی را بیان نماید. ۲. علائم مول را ذکر نماید. ۳. تشخیص مول را شرح دهد. ۴. درمان مول را توضیح دهد. ۵.مراقبتهای پرستاری مول را بیان کند. ۶. کوریوکارسینوما و مول مهاجم را تعریف کند. ۷. علائم کوریوکارسینوما را بیان نماید. ۸. درمان و پیش آگهی کوریوکارسینوما را بیان نماید. ۹. علت خونریزی های نیمه دوم بارداری را ذکر نماید. ۱۰. دکلمان جفت را تعریف کند. ۱۱. علت دکلمان را بیان نماید. ۱۲. طبقه بندی دکلمان را ذکر نماید. ۱۳.عوارض دکلمان را نام ببرد. ۱۴. تشخیص دکلمان را بیان کند. ۱۵. درمان دکلمان را بیان نماید. ۱۶.توجهات پرستاری دکلمان را شرح دهد. ۱۷. جفت سرراهی را تعریف کند. ۱۸. عوامل مستعدکننده جفت سرراهی را بیان نماید. ۱۹. انواع جفت سرراهی را ذکر نماید. ۲۰. علائم جفت سرراهی را نام ببرد. ۲۱. علت بروز خونریزی را بیان نماید. ۲۲. تشخیص جفت سرراهی را بیان کند. ۲۳. درمان جفت سرراهی را ذکر نماید. ۲۴. توجهات پرستاری جفت سرراهی را شرح دهد.	حیطه شناختی	سخنرانی، بحث کلاسی، استفاده از وسایل کمک آموزشی	۲ ساعت	کامپیوتر، ویدئوپروژکتور	پرسش و پاسخ کلاسی، کوئیز، آزمون پایان ترم
۳	- استفراغهای شدید حاملگی -هایپرنتشن	دانشجو پس از اتمام درس: ۱. استفراغهای شدید حاملگی را تعریف کند.	حیطه شناختی	سخنرانی، بحث کلاسی،	۲ ساعت	کامپیوتر، ویدئوپروژکتور	پرسش و پاسخ کلاسی،

<p>کوئیز، آزمون پایان ترم</p>			<p>استفاده از وسایل کمک آموزشی</p>	<p>۲. علت استفراغهای شدید حاملگی را بیان کند. ۳. درمان استفراغهای شدید حاملگی را توضیح دهد. ۴. مراقبتهای پرستاری استفراغهای شدید حاملگی را بیان نماید. ۵. تقسیم بندی اختلالات هیپرتانسیو را در بارداری ذکر نموده هر یک را تعریف نماید. ۶. هایپر تنشن و پروتئینوری را تعریف کند. ۷. افراد پرخطر از نظر بروز پره‌اکلامپسی را برشمارد. ۸. اثرات سوء پره‌اکلامپسی (برای مادر و جنین) را بیان نماید. ۹. معیارهای شدت پره‌اکلامپسی را برشمارد و توضیح مختصری دهد. ۱۰. اتیولوژی و پاتوژنز پره‌اکلامپسی را مختصراً توضیح دهد. ۱۱. درمان پره‌اکلامپسی غیرشدید و شدید را توضیح دهد. ۱۲. چگونگی درمان سرپایی را بیان نماید. ۱۳. زمان شایع بروز تشنج را بیان کند. ۱۴. نحوه تشنجهای اکلامپسی را بطور خلاصه شرح دهد. ۱۵. مراقبتهای مربوط به تجویز سولفات منیزیم را ذکر نماید. ۱۶. اندیکاسیون تجویز سولفات منیزیم را ذکر نموده و توجهات حین تزریق را بیان نماید. ۱۷. داروهای مورد استفاده ضد فشارخون پره‌اکلامپسی را نام ببرد و نحوه تجویز آنها را ذکر نماید (شکل دارو، راه تجویز و مدت زمان لازم برای تاثیر) ۱۸. اندیکاسیون تجویز هیدرالازین را ذکر نموده و توجهات حین تزریق را بیان نماید. ۱۹. نوع زایمان و بیهوشی ارجح در پره‌اکلامپسی را ذکر نماید.</p>	<p>در حاملگی</p>	
---------------------------------------	--	--	--	--	------------------	--

					۲۰. موارد ممنوعیت درمان انتظاری در پره‌اکلامپسی شدید را بیان نماید. ۲۱. مراقبت‌های پرستاری پره‌اکلامپسی را بیان نماید.			
پرسش و پاسخ کلاسی، کوئیز، آزمون پایان ترم	کامپیوتر، ویدئوپروژکتور	۲ ساعت	سخنرانی، بحث کلاسی، استفاده از وسایل کمک آموزشی	حیطه شناختی	دانشجو پس از اتمام درس: ۱. هیدرآمنیوس را تعریف نماید. ۲. علل هیدرآمنیوس را ذکر نماید. ۳. تشخیص هیدرآمنیوس را شرح دهد. ۴. علائم هیدرآمنیوس را ذکر کند. ۵. درمان هیدرآمنیوس را شرح دهد. ۶. پیش‌آگهی (عوارض جنینی و مادری) هیدرآمنیوس را ذکر نماید. ۷. الیگوهیدرآمنیوس را تعریف نماید. ۸. علل الیگوهیدرآمنیوس را ذکر نماید. ۹. تشخیص الیگوهیدرآمنیوس را شرح دهد. ۱۰. پیش‌آگهی الیگوهیدرآمنیوس را ذکر کند. ۱۱. عارضه مهم IUD و حداقل زمان معمول لازم برای ایجاد آن را ذکر نماید. ۱۲. درمان IUD را بیان کند. ۱۳. عوارض حاملگی چندقلو را ذکر نماید. ۱۴. در دوقلویی چگونگی تقسیم تخم و تعداد کوریون و آمنیون را شرح دهد. ۱۵. عوامل موثر بر دوقلویی را نام ببرد. ۱۶. تشخیص دوقلویی را بیان نماید. ۱۷. نحوه رسیدگی به حاملگی چندقلویی را شرح دهد. ۱۸. نوع زایمان در چندقلویی را بیان نماید. ۱۹. شرایط و آمادگیهای لازم زایمان واژینال در دوقلویی را بیان نماید	پلی هیدرآمنیوس، الیگوهیدرآمنیوس، مرگ داخل رحمی جنین، حاملگی چندقلو	۴	
پرسش و پاسخ کلاسی،	کامپیوتر، ویدئوپروژکتور	۲ ساعت	سخنرانی، بحث کلاسی،	حیطه شناختی	دانشجو بتواند: ۱. دیستوشی را تعریف کند. ۲. علل دیستوشی را بیان نماید.	زایمان مشکل (دیستوشی)، زایمان سریع،	۵	

<p>کوئیز، آزمون پایان ترم</p>			<p>استفاده از وسایل کمک آموزشی</p>	<p>۳. CPD را تعریف کند و مختصراً توضیح دهد. ۴. دیستوشی شانه را تعریف کند. ۵. عوارض جنینی و مادری آن را بیان کند. ۶. اقدام ذکر شده در کلاس برای رفع دیستوشی شانه را توضیح دهد. (مانور رایج و) ... ۷. عارضه عصبی رایج دیستوشی شانه را نام برده علائم آن را توضیح مختصری دهد. ۸. زایمان سریع را تعریف نماید. ۹. عوارض مادری و جنینی زایمان سریع را ذکر کند. ۱۰. مراقبت پرستاری زایمان سریع را بیان نماید. ۱۱. فورسپس و واکيوم را تعریف کند. ۱۲. عوارض آنها را بیان نماید. ۱۳. مراقبت پرستاری در فورسپس و واکيوم را بیان نماید. ۱۴. سزارین را تعریف کند. ۱۵. علل سزارین را ذکر کند. ۱۶. تکنیک های سزارین را توضیح دهد. ۱۷. معایب تکنیک کلاسیک را نام ببرد. ۱۸. عوارض سزارین را بیان نماید. ۱۹. شرایط زایمان پس از سزارین را بیان نماید. ۲۰. مراقبتهای قبل و بعد از سزارین را بیان نماید</p>	<p>زایمان با فورسپس و واکيوم، سزارین</p>		
<p>پرسش و پاسخ کلاسی، کوئیز، آزمون پایان ترم</p>	<p>کامپیوتر، ویدئوپروژکت ور</p>	<p>۲ ساعت</p>	<p>سخنرانی، بحث کلاسی، استفاده از وسایل</p>	<p>حیطه شناختی</p> <p>دانشجو پس از اتمام درس: ۱. انواع القاء زایمان را تعریف کند. ۲. روشهای آن را نام ببرد. ۳. مراقبتهای در حین تجویز اکسی توسین را بیان نماید.</p>	<p>القای زایمان، پرولاپس بندناف، زایمان زودرس، پارگی زودرس</p>		<p>..... ..</p>

			کمک آموزشی	<p>۴. ممنوعیتهای تجویز اکسی توسین را نام ببرد.</p> <p>۵. ممنوعیتهای القاء زایمان را ذکر نماید.</p> <p>۶. عارضه مهم تجویز اکسی توسین را ذکر نماید.</p> <p>۷. پرولاپس بندناف را تعریف کند.</p> <p>۸. انواع آن را ذکر نماید.</p> <p>۹. عوامل مستعدکننده آن را بیان نماید.</p> <p>۱۰. درمان آن را ذکر نماید.</p> <p>۱۱. زایمان زودرس و زیرگروههای آن را تعریف کند.</p> <p>۱۲. حاملگی ترم زود هنگام و فول ترم و ترم دیر هنگام را تعریف کند.</p> <p>۱۳. علل زایمان زودرس را نام ببرد.</p> <p>۱۴. تشخیص آن را بیان نماید.</p> <p>۱۵. اهمیت تشخیص آن را بیان نماید.</p> <p>۱۶. نحوه تجویز گلوکوکورتیکواستروئید در زایمان زودرس را شرح دهد.</p> <p>۱۷. مزایای تجویز کورتیکواستروئید برای نوزاد را ذکر نماید.</p> <p>۱۸. درمان زایمان زودرس را بیان نماید.</p> <p>۱۹. مراقبتهای پرستاری زایمان زودرس را بیان نماید.</p> <p>۲۰. درمان زایمان زودرس را بیان نماید.</p> <p>۲۱. پارگی زودرس کیسه آب را تعریف کند.</p> <p>۲۲. اتیولوژی و عارضه مهم آن را ذکر نماید.</p> <p>۲۳. درمان آن را بیان کند.</p> <p>۲۴. علائم کوریوآمنیونیت را بیان نماید.</p> <p>۲۵. درمان آن را ذکر نماید.</p>	کیسه آب، کوریوآمنیونیت،	
--	--	--	------------	---	-------------------------	--

<p>پرسش و پاسخ کلاسی، کوئیز، آزمون پایان ترم</p>	<p>کامپیوتر، ویدئوپروژکتور</p>	<p>۲ ساعت</p>	<p>سخنرانی، بحث کلاسی، استفاده از وسایل کمک آموزشی</p>	<p>حیطه شناختی</p>	<p>دانشجو بتواند:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. حاملگی پس از ترم را تعریف کند. ۲. مواردی که ممکن است موجب اشتباه در تشخیص شود را نام ببرد. ۳. علت آنرا بیان نماید. ۴. عوارض مادری و جنینی آن را ذکر کند. ۵. درمان آن را بیان نماید. ۶. خونریزی پس از زایمان را تعریف کند. ۷. انواع آن را نام برده و تعریف کند. ۸. علل خونریزی پس از زایمان را با ذکر شایعترین آن برشمارد. ۹. اقدامات لازم در هنگام بروز خونریزی پس از زایمان را شرح دهد. ۱۰. ریسک فاکتورهای بروز آتونی رحم را نام ببرد. ۱۱. عوارض خونریزی پس از زایمان را نام ببرد. ۱۲. درمان آتونی رحم را بیان کند. ۱۳. عوامل خطر هماتومهای نفاسی را نام ببرد. ۱۴. انواع هماتومهای نفاسی را ذکر کند. ۱۵. علائم، تشخیص و درمان آن را بیان نماید. ۱۶. علت و درمان وارونگی رحم را بیان نماید. ۱۷. عفونت نفاسی و تب نفاسی (موربیدیته پس از زایمان) را تعریف کند. ۱۸. عوامل خطر عفونت و متریت پس از زایمان را نام ببرد. ۱۹. پروفیلاکسی عفونت در سزارین را توضیح دهد. ۲۰. درمان متریت پس از زایمان را 	<p>زایمان پس از موعد، خونریزی پس از زایمان، هماتومهای نفاسی،</p>	
--	--------------------------------	---------------	--	--------------------	--	--	--

					توضیح دهد (بطور کلی). ۲۱. ترومبوفلیبیت لگن پس از زایمان را مختصراً شرح دهد. ۲۲. درمان عفونت میاندوره و واژن را شرح دهد. ۲۳. جمع شدن ناقص رحم را تعریف کند. ۲۴. علل و درمان آن را بیان نماید			
پرسش و پاسخ کلاسی، کوئیز، آزمون پایان ترم	کامپیوتر، ویدئوپروژکتور	۲ ساعت	سخنرانی، بحث کلاسی، استفاده از وسایل کمک آموزشی	حیطه شناختی	۱. علت و درمان وارونگی رحم را بیان نماید. ۲. عفونت نفاسی و تب نفاسی (موربیدیته پس از زایمان) را تعریف کند. ۳. عوامل خطر عفونت و متريت پس از زایمان را نام ببرد. ۴. پروفیلاکسی عفونت در سزارین را توضیح دهد. ۵. درمان متريت پس از زایمان را توضیح دهد (بطور کلی). ۶. ترومبوفلیبیت لگن پس از زایمان را مختصراً شرح دهد. ۷. درمان عفونت میاندوره و واژن را شرح دهد. ۸. جمع شدن ناقص رحم را تعریف کند. ۹. علل و درمان آن را بیان نماید	وارونه شدن رحم، عفونت پس از زایمان، عفونت ادراری		
پرسش و پاسخ کلاسی، کوئیز، آزمون پایان ترم	کامپیوتر، ویدئوپروژکتور	۲ ساعت	سخنرانی، بحث کلاسی، استفاده از وسایل کمک آموزشی	حیطه شناختی	۱. مشکلات پستان را نام برده علت، علائم و درمان آن را بیان نماید. ۲. شیردهی در مشکلات ذکر شده را بیان کند. ۳. عوامل مستعد کننده بروز ترمبوز و آمبولی در حاملگی را بیان کند. ۴. مواردی از حاملگی که احتمال بروز اختلالات ترمبوآمبولیک بیشتر میشود را ذکر کند. ۵. مهمترین عامل ایجاد اختلالات ترمبوآمبولیک را نام ببرد.	مشکلات پستان پس از زایمان، اختلالات ترمبوآمبولیک، ناباروری		

					<p>۶. علائم و تشخیص و درمان اختلالات ترمبوآمبولیک را بیان کند. ۷. Homans sign را مختصری شرح دهد. ۸. آموزش های لازم جهت پیشگیری از ترومبوز و آمبولی در بارداری و پس از زایمان را بیان نماید. ۹. مراقبت های پرستاری ترومبوز و آمبولی ریه را ذکر نماید. ۱۰. ناباروری را تعریف کند. ۱۱. اوج باروری در زن و مرد را ذکر نماید. ۱۲. علل ناباروری را بیان نماید. ۱۳. پیش آگهی مربوط به علل ناباروری را ذکر نماید. ۱۴. موارد پاراکلینیکی (آزمایشات و...) ارزیابی هر علت ناباروری را نام برده توضیح مختصری دهد. ۱۵. موارد غیرطبیعی اسپرموگرام را شرح دهد.</p>		
پرسش و پاسخ کلاسی، کوئیز، آزمون پایان ترم	کامپیوتر، ویدئوپروژکتور	۲ ساعت	سخنرانی، بحث کلاسی، استفاده از وسایل کمک آموزشی	حیطه شناختی	دانشجو قادر باشد پس از اتمام درس: ۱. اثرات عفونتهای مختلف بر بارداری (جنینی و مادری) را بیان نماید. ۲. در موارد ذکر شده راه و درصد ابتلا جنین و نوزاد را ذکر نماید ۳. نوع زایمان در ایدز و هرپس و هیپاتیت B را ذکر نماید.	بیماریهای عفونی و ویروسی در بارداری	
پرسش و پاسخ کلاسی، کوئیز، آزمون پایان ترم	کامپیوتر، ویدئوپروژکتور	۲ ساعت	سخنرانی، بحث کلاسی، استفاده از وسایل کمک آموزشی	حیطه شناختی	۱. توصیه ها و مراقبتهای خاص گفته شده در مورد نوزاد را ذکر نماید. ۲. درمانهای عفونتها ذکر شده در کلاس را (بطور کلی) بیان نماید ۳. دیابت حاملگی را تعریف کند. ۴. مقادیر قند خون در دیابت حاملگی و غیر حاملگی را ذکر نماید. ۵. تاثیر دیابت بر حاملگی (مادر و جنین و نوزاد) را بیان نماید.	بیماریهای عفونی و ویروسی در بارداری بیماریهای داخلی - جراحی در بارداری	

					<p>۶. تاثیر حاملگی بر دیابت را توضیح دهد.</p> <p>۷. اداره و درمان دیابت حاملگی و دیابت آشکار در حاملگی را شرح دهد.</p> <p>۸. نوع زایمان در دیابت را بیان نماید.</p> <p>۹. تجویز انسولین در حین زایمان را بطور مختصر شرح دهد</p>		
پرسش و پاسخ کلاسی، کوئیز، آزمون پایان ترم	کامپیوتر، ویدئو پروژکتور	۲ ساعت	سخنرانی، بحث کلاسی، استفاده از وسایل کمک آموزشی	حیطه شناختی	<p>۱. طبقه بندی بالینی بیماریهای قلبی را بیان نماید.</p> <p>۲. تدابیر درمانی و مراقبتی در بارداری و همچنین هنگام زایمان در کلاسهای بیماری قلبی را بیان نماید.</p> <p>۳. نوع زایمان توصیه شده در کلاس های بیماری قلبی را ذکر نماید.</p> <p>۴. اثرات بارداری بر تیروئید را بیان نماید.</p> <p>۵. درمان هایپر تیروئیدی و هیپو تیروئیدی در حاملگی را ذکر کند.</p> <p>۶. عفونت ادراری در حاملگی را توضیح دهد.</p> <p>۷. باکتریوری بدون علامت را تعریف کند و لزوم درمان در آن را ذکر کند.</p> <p>۸. اثر حاملگی بر سنگ کلیه و سنگ کیسه صفرا را ذکر نماید.</p> <p>۹. آنمی در حاملگی را تعریف کند و تاثیر آن بر جنین و نوزاد را بیان نماید.</p> <p>۱۰. تاثیر حاملگی بر آپاندیسیت و زخم پپتیک را بیان کند</p>	-بیماریهای داخلی جراحی در بارداری	
پرسش و پاسخ	کامپیوتر، کتاب، کاغذ و قلم	۲ ساعت	توضیحی (رفع اشکال) پرسش و پاسخ	حیطه شناختی	-----	پاسخ به سوالات فراگیران و رفع اشکال	

شیوه نمره دهی

نوع ارزشیابی	تاریخ	ابزار ارزشیابی ^۲	میزان امتیاز از کل
حضور فعال در کلاس	در طی ترم	حضور در کلاس، میزان مشارکت در بحث‌ها	۱ نمره = ۵ درصد کل از امتیاز
پرسش و پاسخ ۲ آزمون کتبی کوتاه (کوئیز)	در ابتدای هر جلسه و ۲ آزمون کتبی با هماهنگی با دانشجویان	سوالات شفاهی بصورت توضیحی و سوالات کوتاه پاسخ و عینی	۳ نمره = ۱۵ درصد کل از امتیاز
امتحان میان ترم	—	—	
امتحان پایان ترم		سوالات تشریحی، کوتاه پاسخ و عینی عمدتاً چند گزینه‌ای	۱۶ نمره = ۸۰٪ کل امتیاز
سایر موارد			
مجموع			۲۰ نمره = ۱۰۰ درصد امتیاز

منابع درسی:

- Leifer, Gloria. Introduction to Maternity and Pediatric Nursing: Elsevier.
- Lowdermilk, Deitra., Cashion, Mary Catherine., Perry, Shannon., Alden, Kathryn., Olshansky, Ellen. Maternity and Women's Health Care-e-book: Elsevier Health Sciences.
- Murray, Sharon Smith., McKinney, Emily Slone., Holub, Karen Shaw., Jones, Renee. Foundations of maternal-newborn and women's health nursing: Elsevier.